

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

metaμάθησις

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΑΛΙΣΜΟΥ

Τάξη: Γ' Γενικού Λυκείου

Ημερομηνία: 04/10/2025

Ονοματεπώνυμο:.....

Τμήμα:

Διδάσκουσα: Λευκή Μάρκου

ΟΜΑΔΑ Α

A1. Να ορίσετε τους παρακάτω όρους.

- α. Φεντερασιόν
- β. "Πανελλήνιον"
- γ. Ομάδα Ιαπώνων

(Μονάδες 15)

A2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις ανάλογα με το περιεχόμενό τους, αν είναι Σωστές ή Λανθασμένες.

1. Οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν στις αρχές του 19ου αιώνα.
2. Πρώτος διοικητής της Εθνικής Τράπεζας ήταν ο Γεώργιος Σταύρου.
3. Τα ξενικά κόμματα είχαν σαφή οργανωτική δομή και προγράμματα δράσης.
4. Οι ηγέτες των ξενικών δεν κατόρθωσαν να αποφύγουν τις ακραίες θέσεις των ριζοσπαστικών ομάδων των κομμάτων τους στην Εθνοσυνέλευση του 1843 – 1844.
5. Το τέλος του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 δεν επέτεινε το πολιτικό αδιέξοδο στην Ελλάδα.

(Μονάδες 10)

B1. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου;

(Μονάδες 10)

B2. Πως επηρεάσε η αρχή της δεδηλωμένης τη διαμόρφωση του ελληνικού πολιτικού τοπίου μετά την ψήφισή της;

(Μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Γ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

α. στο πρόβλημα των τσιφλικιών, που δημιουργήθηκε με την προσάρτηση της Θεσσαλίας στο ελληνικό κράτος (1881). **(μονάδες 10)**

β. στη στάση που τήρησαν οι ελληνικές κυβερνήσεις απέναντι στο πρόβλημα αυτό από το 1881 έως και το 1907. **(μονάδες 15)**

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στην περίοδο 1881-1895 εμφανίσθηκε στο προσκήνιο της ελληνικής κοινωνίας το πρόβλημα μιάς μεγάλης γαιοκτησίας με κέντρο τις νέο-απελευθερωμένες περιοχές της Θεσσαλίας και της Άρτας. Ως τότε το ελληνικό κράτος είχε καταπολεμήσει με συνέπεια κάθε προσπάθεια για τη συγκρότηση μεγάλης γαιοκτησίας. Όμοια είχε καταπολεμήσει τον κολληγικό τρόπο καλλιέργειας του εδάφους και είχε ευνοήσει τη μικρή ιδιοκτησία και την οικογενειακή παραγωγή. [...] Με την κυβέρνηση ωστόσο Τρικούπη ήταν η πρώτη φορά που το κράτος εμφανίσθηκε να ευνοεί τη συγκρότηση μιάς μεγάλης γαιοκτησίας. Η αιτία της μεταβολής αυτής πρέπει να αναζητηθεί σε ένα εξαιρετικό γεγονός: δικαιούχοι των τσιφλικικών δικαιωμάτων στη Θεσσαλία - Άρτα δεν ήταν πια οι επαρχιακοί προύχοντες και κοτζαμπάσηδες, αλλά οι Έλληνες χρηματιστές της διασποράς. [...] Ο Τρικούπης υποχρεώθηκε να καλύψει πλήρως την επιχείρηση των πλούσιων ομογενών για την τσιφλικοποίηση της Θεσσαλίας, τόσο από νομική και δικαστική άποψη, όσο και από άποψη οικονομικής πολιτικής. Το βασικό επιχείρημα που έπεισε τον Τρικούπη να ακολουθήσει αυτή την πολιτική ήταν η ιδιότητα των νέων αγοραστών των κτημάτων.

Κωνσταντίνος Βεργόπουλος, «Ο ανανεωμένος εθνισμός», στο: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, τόμος ΙΔ, σσ. 69-70.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Δηλιγιάννης, αντίθετα, αμέσως μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας είχε καταθέσει νομοσχέδια για τη χορήγηση γης στους αγρότες, για τη δημιουργία ταμείων αγροτικής πίστης και για τη ρύθμιση της σχέσης μεταξύ τσιφλικάδων και αγροτών, τα οποία όμως προσέκρουαν στην αντίσταση των μεγαλογαιοκτημόνων και των Τρικουπικών.

Gunnar Hering, Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936 (μετάφραση: Θόδωρος Παρασκευόπουλος), ΜΙΕΤ, Αθήνα 2004, τόμος Α', σ. 604.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η συντηρητική κυβέρνηση Θεοτόκη, ψηφίζοντας το νόμο ΒΧΗ (9 Ιουλίου του 1899) «Περί εξώσεως δυστροπούντων ενοικιαστών», παραχώρησε στους τσιφλικούχους ένα ισχυρό εργαλείο πειθάρχησης των κολίγων. Η συνεχής, όμως, όξυνση των κοινωνικών συγκρούσεων και η ενίσχυση της θέσης των κολίγων και των υποστηρικτών τους ώθησε την επόμενη κυβέρνηση Θεοτόκη να καταθέσει, το 1906, ένα νέο νομοσχέδιο που περιόριζε και πάλι ουσιαδώς τα δικαιώματα των κολίγων. Παρά ταύτα, και αυτή η συμβιβαστική λύση συνάντησε την αντίδραση των γαιοκτημόνων και εγκαταλείφθηκε.

Σωκράτης Δ. Πετμεζάς, «Αγροτική οικονομία: Τα όρια του μοντέλου αγροτικής ανάπτυξης του 19ου αιώνα», στο: Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα: Όψεις πολιτικής και οικονομικής ιστορίας, 1900-1940, Εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009, σ. 214.

ΘΕΜΑ Δ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε α. στη μεταλλευτική δραστηριότητα των ορυχείων του Λαυρίου μετά το 1866 **(μονάδες 13)** και

β. στα άλλα είδη εκμετάλλευσης ορυκτού πλούτου που αποτέλεσαν πηγή σημαντικών δημόσιων εσόδων κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα. **(μονάδες 12)**

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η Εταιρεία του Λαυρίου είχε ιδρυθεί με πρωτοβουλία του ιταλού επιχειρηματία Τζοβάνι Μπαττίστα Σερπιέρι (Giovani Battista Serpieri). Η σύνθεση του ιδρυτικού κεφαλαίου είναι πολύ ενδιαφέρουσα: εκτός του Σερπιέρι, συμμετείχαν ο γνωστός γάλλος επιχειρηματίας της Μασσαλίας Ιλαρίων Ρου (Hilarion Roux), ένας ακόμη αλλοδαπός, άγνωστης ταυτότητας, και οι Ροδοκανάκηδες της Μασσαλίας. [...]

Ο Ρου και ο Σερπιέρι ήταν ίσως οι μόνοι που γνώριζαν, κατά προσέγγιση, την πραγματική αξία του μεταλλείου τους. Ήταν μεγάλη επειδή η επιχείρηση απέδιδε υψηλά κέρδη. Δεν ήταν ο πακτωλός που παρίσταναν οι φήμες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. [...]

Το αρχικό κεφάλαιο της εταιρείας, το 1863, ήταν σχετικώς χαμηλό, μισό εκατομμύριο φράγκα. Ήταν χαμηλό σε σύγκριση με την αξία που θα αποκτούσε σύντομα η εταιρεία. Αλλά ήταν σημαντικό για την εποχή. Αντιστοιχούσε στο 2,3% περίπου των φορολογικών εσόδων του 1864. Εκτός από την εξόρυξη μεταλλεύματος από τις στοές, η εταιρεία έδωσε προτεραιότητα, όπως ήταν λογικό, στην χαμηλού κόστους αξιοποίηση των αρχαίων καταλοίπων. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1867, το κατατεθειμένο κεφάλαιό της είχε επταπλασιαστεί: ανερχόταν περίπου σε 3.500.000.

Γ. Β. Δερτιλής, Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2017, σ. 509-510.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Από τον ορυκτό πλούτο της χώρας είχε αξιοποιηθεί ως τα μέσα του αιώνα κυρίως η σμύριδα της Νάξου, που αποτελούσε εξαγωγίμο προϊόν. [...]

Άλλο εξαγωγίμο ορυκτό ήταν η θηραϊκή γη, που απέφερε τον ίδιο χρόνο 141.354 δρχ.

Αμέσως μετά τη σμύριδα άλλο εκμεταλλεύσιμο υλικό ήταν ο λιγνίτης. Αν και είχε εντοπισθεί στο Μαρκόπουλο Αττικής από παλιά η ύπαρξη στρωμάτων του, τελικά μόνο τα κοιτάσματα της Κύμης ήταν ικανοποιητικά από άποψη εκμεταλλεύσεως. [...]

Μιά σειρά άλλων ορυκτών, όπως οι γύψοι της Μήλου, κυρίως όμως τα μάρμαρα της Πεντέλης, της Πάρου, της Τήνου, της Ελευσίνας και του Ταυγέτου δεν πρόσφεραν ακόμα αξιόλογο οικονομικό ενδιαφέρον. Για την προώθηση όμως της αξιοποίησεως του ορυκτού πλούτου της χώρας είχαν γίνει τότε ειδικές μελέτες.

Οδυσσεύς Δημητρακόπουλος, «Στροφή της κυβερνητικής πολιτικής προς την εσωτερική ανάπτυξη της χώρας», στο: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, τ. ΙΓ', σ. 180.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

1. Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα στο φύλλο των απαντήσεων και να μην αντιγράψετε τίποτα από τα θέματα.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.
3. Να απαντήσετε μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: δύο (2) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.